

วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๔๕๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๓ หน้า ๕๑

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่องทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยน
คำว่าเมืองเรียกว่าจังหวัด

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศทราบทั่วกันว่าการปกครองพระราชอาณาจักรแต่โบราณมา ได้รวมท้องที่เป็นเขตจังหวัด จัดเป็นเมืองชั้นเอก โท ตริ แลจัตวา มีผู้ว่าราชการเมืองเป็นหัวหน้าบังคับบัญชาการขึ้นตรงต่อกรุงเทพฯ บางเมืองน้อยขึ้นแก่เมืองใหญ่บ้าง เป็นดังนี้มาจนรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ปิยมหาราชจัตวา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๗ (ร.ศ. ๑๑๓) จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการปกครองแก้ไขวิธีเดิม รวมท้องที่ส่วนหนึ่ง ๆ แห่งพระราชอาณาจักรเข้าเป็นมณฑล มีเทศาภิบาลเป็นหัวหน้าบังคับบัญชาเหนือผู้ว่าราชการเมืองอีกชั้นหนึ่ง เมื่อรูปแห่งการปกครองได้ดำเนินขึ้นสู่ระเบียบเรียบร้อย เลขขยายออกไปทั่วพระราชอาณาจักรแล้วเมืองที่เล็กผู้คนพลเมืองเบาบาง ก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยุบลงเป็นชั้นอำเภอบ้าง รวมท้องที่หลายเมืองเข้าเป็นเมืองเดียวกันบ้าง คงไว้เป็นเมืองแต่เฉพาะที่มีลักษณะภูมิประเทศอันเหมาะแก่การปกครอง ครั้นมาในรัชกาลปัจจุบันนี้ ระเบียบการ

เล่ม ๓๓ หน้า ๕๒ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๔๕๕

ปกครองอย่างใดที่ยังไม่เหมาะ ก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขเพิ่มเติมเป็นลำดับมาตามโอกาสมีอาที่ดังในศกหลัง ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวมมณฑลเข้าเป็นภาค มีอุปราชกำกับราชการ แต่ท้องที่ ๆ เรียกว่าเมืองอันเป็นส่วนหนึ่งของมณฑลนั้น ในบัดนี้คงเรียกว่า เมืองบ้าง จังหวัดบ้าง สับสกันอยู่ เพื่อแก้ไขให้เป็นระเบียบอันเดียวกัน สำหรับความเข้าใจง่ายในการปกครอง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนคำว่า เมือง ไซ้เรียกว่า จังหวัด ผู้ว่าราชการเมือง ให้เรียกว่า ผู้ว่าราชการจังหวัด

ส่วนคำว่า เมือง ให้คงใช้สำหรับเรียกตำบลที่อาณาประชาราษฎร์ได้เคยเรียกมานานแล้วว่าเมือง แต่จำกัดเพียงตำบลที่ได้เคยเรียกว่า เมือง มาแล้วแต่เดิม เช่นเมืองพิศณุโลก หมายความว่าตำบลที่อยู่ภายในกำแพงเมือง หรือติดต่อกับกำแพงเมืองเท่านั้น ส่วนตำบลอื่น ๆ ที่มีได้มีหมู่บ้านติดต่อกับตำบลเมืองพิศณุโลก ถึงแม้จะอยู่ภายในเขตรอ้าเภอพิศณุโลก ก็หาเรียกว่าเมืองพิศณุโลกไม่ คงเรียกตามนามตำบลเดิม หรือเช่นนามว่าเมืองไชยา คงใช้เรียกแต่สำหรับตำบลเวียง อันเป็นที่ตั้งเมืองไชยาเก่าเท่านั้น ส่วนตำบลพุมเรียง ซึ่งอยู่ในเขตรอ้าเภอเมืองไชยา ก็คงเรียกว่าตำบลพุมเรียง ดังนี้เป็นตัวอย่าง

วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๓ หน้า ๕๓

ส่วนอำเภอ ทั้งที่ได้เคยเรียกว่าอำเภอเมืองอยู่เดิม แล
อำเภออื่นๆ ให้ใช้ตามนามตำบลทั้งสิ้น ยกตัวอย่างเช่น อำเภอ
เมืองพิษณุโลก อำเภอเมืองไชยา ดังนี้ เป็นระเบียบในราชการ
ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๕๕๕

(ลงนาม) มหาเสวกเอก เจ้าพระยาสุรสีห์วิสิษฐศักดิ์

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ประกาศ

ใช้พระราชบัญญัติระงับโรคระบาด

พระพุทธศักราช ๒๕๕๖ ในเมืองตรังมณฑลภูเก็ต

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการใส่เกล้าใส่
กระหม่อมให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ตามความในพระราชบัญญัติ
ระงับโรคระบาด พระพุทธศักราช ๒๕๕๖ มาตรา ๒ จะ
ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ในมณฑลใดในพระราชอาณาจักรนี้ จะ
ได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นสำคัญนั้น

บัดนี้ได้ทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า มีไข้ทรพิษเกิด
ขึ้นในท้องที่เมืองตรัง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม